

SAMMEN GIR VI BARNA I COLOMBIA ET TRYGT HJEM

SOS
BARNEBYER

COLOMBIA

COLOMBIA

GEOGRAFI OG KLIMA

Colombia er en republikk i den nordvestlige delen av Sør-Amerika, og er det eneste sør-amerikanske landet som har både karibisk og stillehavskyst. Landet som er oppkalt etter Christoffer Columbus grenser til Panama, Venezuela, Brasil, Peru og Ecuador. Øygruppen San Andrés y Providencia som ligger i det Karibiske hav utenfor østkysten av Nicaragua hører også til Colombia.

Andesfjellene danner et høyland i vest, tropisk sletteland i øst og Amazonasjungelen i sør. Selve Andesfjellene består av tre hovedkjeder: den vestlige cordillera, den sentrale cordillera og den østlige cordillera. Området har vulkansk aktivitet og jordskjelv. I 1999 ble det vestlige Colombia rammet av et jordskjelv som målte 6,0 på Richters skala, og 1000 mennesker omkom. Colombias lengste elv heter Magdalena, og er 1560 km lang.

Colombia har store variasjoner i klima, temperatur og økosystemer på grunn av sin beliggenhet nær ekvator. Det er tørre og fuktige skogsområder som for eksempel Amazonas regnskog, høysletter og strender. Hele ti prosent av verdens kjente arter finnes i landet. Det finnes 58 beskyttede naturområder i Colombia.

Colombia har en lang og spennende historie, som går langt tilbake i tid før landet ble kolonisert av Spania på 1500-tallet, under navnet Nueva Granada. I 1718 fikk landet status som visekongedømme i det spanske riket, og ble erklært som selvstendig republikk i 1819. Colombia har opplevd regionale maktkamper og voldelige konflikter under hele sin periode som republikk. Til tross for dette, har det formelle demokratiske styret bestått.

FOLK OG KULTUR

Colombias befolkning består av ca. 49 millioner mennesker, og har den tredje største spansktalende befolkningen etter Mexico og Spania. Befolkningen er flerkulturell, og består av etterkommere etter europeiske innvandrere, afrocolombianere og urfolk. I flere århundrer ble mennesker kjøpt og solgt som en handelsvare mellom Afrika og Amerika. De fleste av slavene endte i Karibia og Sør-Amerika. Afrocolombianere er etterkommere av

slaver som ble brakt til landet for 400 år siden for å arbeide i gruvene eller innen landbruk. I 1851 ble slaveri opphevet ved lov i Colombia, men afrocolombianere er fortsatt en diskriminert gruppe, og rasisme mot afroetterkommere foregår fortsatt. I dag har 10,6% av den colombianske befolkningen afrikansk opprinnelse, 3,4% er urfolk og 86% defineres som mestiser. Det vil si at de har blandet etnisk opphav mellom den opprinnelige urbefolkningen og spanjolene, og den afrikanske befolkningen som kom under kolonitiden.

Etter andre verdenskrig har mange flyttet fra landsbygdene til byene, som har vokst svært raskt. I dag bor store deler av befolkningen i byer og tettsteder i den vestlige delen av landet. De største byene er hovedstaden Bogotá, Medellín, Cali og

Barranquilla. Den østlige delen av landet omfatter 60 prosent av landets areal, hvor kun fire prosent av befolkningen er bosatt. Det vil si at det er store områder i landet som er nærmest folketomme. Det finnes om lag 400 urfolkstammer i Colombia, og rundt 25 prosent av disse lever i beskyttede områder.

Colombia har en rik kulturarv med innslag fra sine ulike folkegrupper. Kulturelle uttrykk fra Colombia har hatt stor innvirkning i hele Latin-Amerika og internasjonalt, spesielt i form

av musikk. Det finnes mange musikalske sjangre i Colombia. De mest kjente er cumbia og salsa. Cumbia er en folkelig musikk sjanger som stammer fra nordkysten av Colombia og Panama, og er den mest utbredte musikkformen i Sør-Amerika. Vallenato er en musikk sjanger som opprinnelig stammer fra La Guajira-regionen i Nord-Colombia, og er en populær folkemusikk med trekkspilltoner.

Kristendom er den største religionen i Colombia. Rundt 75 prosent tilhører den katolske kirke. Det finnes også protestanter, anglikanere, jøder, samt tilhengere av baha'i. Det offisielle språket i Colombia er spansk. Det finnes også en rekke urfolksspråk og -dialekter som snakkes av større eller mindre grupper. Blant disse er arawak, aymara, chibcha, karib, quechua, tupi-guaraní og yurumangui.

«Ifølge FNs utviklingsprogram (UNDP) lever ca. 30 prosent av den colombianske befolkningen under den nasjonale fattigdomsgrensen.»

ULIKHET MELLOM RIKE OG FATTIGE

Selv om Colombia er et mellominntektsland, er det fortsatt et stort gap mellom rike og fattige i landet. En jordbruksundersøkelse gjennomført av colombianske myndigheter viser at 0,4% av Colombias landeiere eier 46% av landets rurale landområder. Ifølge FNs utviklingsprogram (UNDP) lever ca. 30 prosent av den colombianske befolkningen under den nasjonale fattigdomsgrensen. Leveforholdene i landet varierer veldig: i distriktene mangler nesten halvparten tilgang til rent drikkevann og sanitære forhold. Det er liten tilgang til helsetjenester og utdanning. I større byer er situasjonen betydelig bedre. Andre byer for å søke trygghet fra både krig og flom. Der finnes det arbeid for voksne og skoler som barna kan gå på, men noen steder er skoleveien veldig lang. Andre steder er det vanskelig å komme fram, for eksempel fordi barna må krysse en elv med båt, og det har ikke alle familier penger til.

BAKGRUNNEN FOR KONFLIKTEN I COLOMBIA

Colombia har vært rammet av borgerkrig i over 52 år. Borgerkrig er en krig internt i et land mellom to eller flere grupper av innbyggerne, eller mellom de som styrer, og innbyggere som gjør opprør mot måten landet styres på. Det siste gjelder for situasjonen i Colombia. Borgerkrigen mellom regjeringshæren og geriljaen har pågått siden 1964 og tatt 220.000 menneskeliv, og millioner har mistet sine hjem.

GERILJA- OG PARAMILITÆRE GRUPPER

Bakgrunnen for etableringen av geriljagruppene kan spores tilbake til volden som rammet Colombia på 1950-tallet. Mellom 1948 og 1958 mistet rundt 300 000 mennesker livet i en borgerkrig mellom landets konservative og den liberale eliten. Denne perioden har blitt kalt «La Violencia». Volden gikk i stor grad ut over sivilbefolkningen, og det vokste fram flere militarisererte grupper med røtter i bondesamfunnet og i radikale studentmiljøer. Disse gruppene ble kalt geriljaen fordi de drev krigføring mot statsmakten. De største geriljagruppene er Colombias revolusjonære væpnede styrker (FARC) og den nasjonale frigjøringshæren (ELN). Begge gruppene ble opprettet fordi de ønsket regimeskifte og mer demokratisk styring i landet. FARC ble stiftet i 1964 for å kjempe for jordreformer og sosial rettferdighet i Colombia. FARC-soldatene holder for det meste til i junglene sør-øst i landet og på slettene ved foten av Andesfjellene. Mange innbyggere i dette området har lenge levd i frykt fordi de havner i kryssilden mellom partene. Geriljagruppene har blitt betydelig svekket de siste årene, og en rekke av gruppens ledere har blitt drept.

I tillegg til regjeringshæren og geriljagruppene etablerte det seg ulike paramilitære grupper i Colombia på 1980-tallet. En paramilitær gruppe er en væpnet gruppe bestående av sivile med lik struktur som en militærstyrke. De er likevel ikke en del av den offisielle militærstyrken i landet. Det var mektige jordeiere og narkokarteller som opprettet de ulike paramilitære gruppene for å bekjempe venstresiden generelt og geriljaen spesielt. I 1997 slo de paramilitære gruppene seg sammen til én styrke som de kalte Colombias forente selvforsvarsstyrker (AUC). De paramilitære gruppene har stått for de mest omfattende overgrepene i Colombia. Hæren og geriljaen er også ansvarlig for alvorlige overgrep og brudd på menneskerettigheter.

President Juan Manuel Santos har fått til det ingen tidligere ledere har klart. Han har forhandlet fram en avtale med FARC og bringe fred til Colombia. Delegasjoner fra regjeringen og FARC har siden 2012 vært samlet i Norge og på Cuba hvor de har forhandlet om saker som partene hadde avtalt på forhånd. Blant dem er rettighetene til ofrene i konflikten, demobilisering, eierskap til landområder i distriktene og kokainproduksjon. Etter flere justeringer kom partene fram til ny enighet, og i november 2016 ble en avtale ratifisert av Kongressen. Men en fredsavtale

«Omtrent **10 prosent** av alle barn
i alderen 5-14 er er tvunget til å jobbe
for å tjene penger for en hel familie.»

COLOMBIA

FAKTA:

Hovedstad:	Bogotá
Størrelse:	1 141 748 km ²
Innbyggertall:	48 654 392
Språk:	Spansk (offisielt), 65 indianske språk, to kreolspråk og romani.
Religion:	Katolikker (75%), protestanter (15%), ateister (5%) og andre trosretninger (5%).
Myntenhet:	Colombiansk peso

Det colombianske
flagget:

betyr ikke automatisk fred i et land som har lidd under mer enn 50 år med krig. Borgerkrigen har satt dype spor, og landet er fortsatt preget av fattigdom, vold, diskriminering og urettferdighet.

INTERNT FORDREVNE

For at barn og voksne skal leve i trygghet kreves det fred, og det er staten som er ansvarlig for at sikkerheten for sivilbefolkningen ivaretas. I dag er Colombia ett av landene i verden med flest mennesker på flukt. Over 7 millioner colombianere er nå på flukt i eget land. Disse kalles internt fordrevne. Over 2 millioner av disse er barn.

Det er forskjellige grunner til at barn og voksne må flykte. I Colombia er det væpnet konflikt, overgrep, vold, manglende sikkerhet og narkotikavirksomhet som er hovedårsaken til at folk har måttet flykte fra de mest usikre landområdene. Mange må også flykte på grunn av naturkatastrofer og klimautfordringer. Endringer i klima gjør at det oftere oppstår flom, tørke, skogbranner og ekstremregn. I Colombia flykter barn og voksne til andre byer for å søke trygghet fra både krig og naturkatastrofer. Mange flytter til større byer der det finnes arbeid for voksne og skoler som barna kan gå på. Allikevel er det for mange barn utfordrende å komme seg til skolen. Noen steder er skoleveien veldig lang. Andre steder er det vanskelig å komme fram, for eksempel fordi barna må krysse en elv med båt, noe som ikke alle familier har penger til.

Felles for alle familier på flukt, enten de flykter fra konflikt, vold eller matmangel, er et brennende håp om en bedre fremtid. En fremtid der barna kan få vokse opp i fred og trygghet. Dessverre er det aldri en garanti for at flukten vil gi dem det.

BARN I FARE PÅ GRUNN AV VOLD OG FATTIGDOM

Den væpnede konflikten har også rammet de mest sårbare i samfunnet, nemlig barn og ungdom. Barn som vokser opp uten foreldrenes omsorg er sårbare for å bli rekruttert til væpnede grupper, gategjenger og andre kriminelle nettverk hvor narkoti-

kamisbruk og vold raskt blir en del av hverdagen. Etter å ha blitt rekruttert, har de ofte blitt offer for drap, landminer, lemlestelse, seksuelt misbruk og kidnapping.

Colombias 19 millioner barn utgjør om lag 40 prosent av landets totale befolkning. Omtrent 10 prosent av alle barn i alderen 5-14 er engasjert i ulike typer arbeid. Mange av disse unge barna er tvunget til å jobbe for å tjene penger for en hel familie. De vasker frontrutene på biler ved lyskryss, selger varer eller samler gjenbrukbare gjenstander på søppeldynga. De fleste av disse barna går ikke på skole.

PARTENE I KONFLIKTEN

Staten: styrt av president Juan Manuel Santos sammen med resten av regjeringen

Gerilja: Gerilja består av væpnede grupper som kjemper for landrettigheter og en annerledes fordeling av ressurser. Den største geriljagruppen heter FARC og er en av aktørene i fredsforhandlingene.

Paramilitære grupper: Paramilitære grupper består av narkotikabander og jordeiere som har gått sammen for å bekjempe geriljaen og støtte staten. De er per i dag ikke en del av fredsforhandlingene.

Alle partene i konflikten har brutt menneskerettighetene.

SOS-BARNEBYERS ARBEID I COLOMBIA

SOS-barnebyer arbeider for å gi barn et trygt hjem ved å hjelpe deres egen familie, eller gi dem en ny familie i en SOS-barneby. Barnebyene gir barn som ikke kan bo sammen med sin egen familie, et nytt hjem med en SOS-mor og SOS-søsken. Barna vokser opp som i en vanlig søskenflokk, og biologiske søsken bor i samme familie.

Et SOS-familieprogram styrker familier i lokalsamfunnet slik at de selv kan gi barna sine god omsorg

og en god oppvekst. På den måten blir ikke familiene splittet, og barna blir ikke skilt fra foreldrene sine. Gjennom familieprogrammet får familier støtte til at barna får gå på skole og får helsehjelp. Vi gir også foreldreveiledning, utdanning og yrkesveiledning til foreldrene slik at de kan bryte fattigdomssyklusen og generere inntekt og ta vare på barna sine. Ved å styrke familier forebygger vi at barn blir tvunget til å gå ut på jobb.

Dersom barnet ikke er i stand til å bli hos foreldrene, kan de få et nytt hjem i en SOS-familie. Her vokser barna opp med sine brødre og søstre i et trygt miljø. Noen familier lever integrert i samfunnet. Når det er mulig, jobber vi nært med barnets biologiske familie, slik at barna kan bli gjenforent med dem. Vi støtter unge til de er i stand til å leve selvstendig. Vi gir dem tilgang til videreutdanning og yrkesopplæring slik at de har de rette ferdighetene til å finne en jobb, eller starte egen virksomhet.

OPPGAVER

SAMFUNNSFAG:

1) Bruk internett og finn ut av hva slags rolle Norge har hatt i fredsforhandlingene i Colombia.

2) Folkeavstemningen om Colombias fredsavtale

Den 23. juni 2016 undertegnet geriljahæren FARC og myndighetene i Colombia en våpenhvileavtale. 2. oktober 2016 ble det avholdt en folkeavstemning i Colombia på hvorvidt avtalen skulle tre i kraft. Folkeavstemningen var svært jevn, men 50,2% av velgerne stemte imot at våpenhvileavtalen skulle tre i kraft.

a) Gå sammen i par og reflekter over hvorfor 50,2 prosent av befolkningen stemte nei til en avtale som skulle fremme fred. Skriv ned tre punkter som dere kommer frem til.

b) Gå sammen i par og reflekter over hva en slik uenighet i befolkningen gjør med samfunnet. Hvorfor er det ofte enighet innenfor hver av de ulike gruppene i samfunnet (yrkesgrupper/ sosiale klasser/etniske grupper/religiøse grupper)?

c) Presenter deres funn til resten av klassen, og diskuter resultatene.

- Hvorfor tror dere noen stemmer nei til fred?
- Hva kan de som har stemt nei hatt til felles?
- Hvilke grupper har vi i samfunnet, og hvorfor er det ofte enighet innad i hver gruppe?
- Hvilke slike grupper har vi i Norge, og hvilke politiske holdninger har hver gruppe?
- Finnes det andre lignende avtaler globalt? Hvis så, hvilke?
- Hvilke grupper har stemt for/imot lignende avtaler?

3. Rollespill

Fredsforhandlingene i Colombia

Klassen deles inn i grupper på 5-6 personer. Bruk digitale verktøy for å finne mer informasjon om fredsforhandlingene. Hver gruppe forbereder en presentasjon på 5-7 min der de bruker rollespill for å illustrere fredsforhandlingene i Colombia. Følgende parter skal være med i rollespillet:

- FARC
- ELN
- Colombianske myndigheter
- Minoriteter
- Sivilbefolkningen
- Fredsmegler

4) Konflikttrappen

Konflikttrappen er en modell som forklarer hvordan en konflikt gjerne utvikler seg. Det er enklest å håndtere en konflikt på det nederste trinnet i trappen. Da er partene villige til å lytte til hverandre. Vi møter konflikter forskjellig avhengig av vår kultur, vårt samfunn, fortid, familiebakgrunn og miljø. Alt setter sitt preg på enhver konflikt. Forskning i konflikter viser imidlertid at de fleste konflikter og uoverensstemmelser utvikler seg etter det samme mønsteret, og eskalerer oppover den samme trappen – konflikttrappen.

Se illustrasjon av Konflikttrappen på neste side.

a) Gå i par og bruk konflikttrappen for å forklare utviklingen av den væpnede konflikten i Colombia.

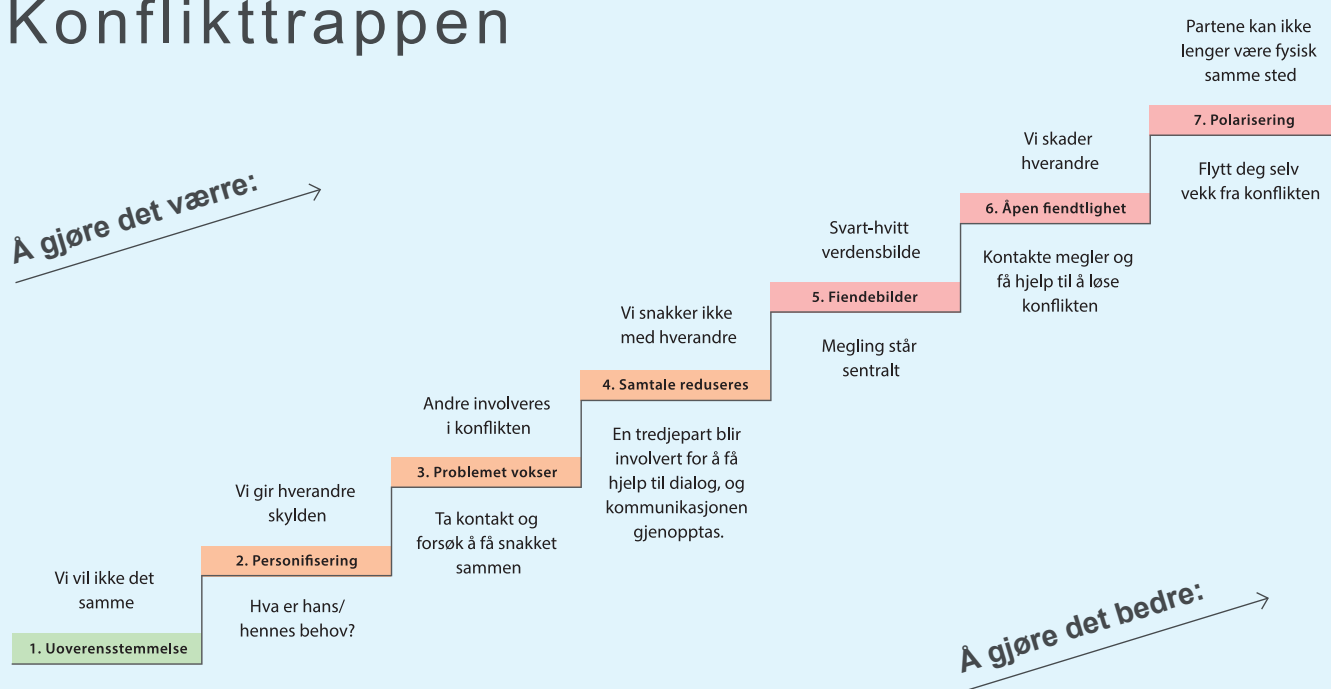
b) Bruk konflikttrappen for å forklare utviklingen av en personlig konflikt som du har vært involvert i.

Oppsummering i plenum.

Konflikttrappen

HISTORIE:

Sett deg inn i begrepene kolonisering, kolonimakter og imperialism.

Diskuter i klassen:

- Hva går kolonisering ut på?
- Hva menes med imperialism?
- Hva er sammenhengen mellom kolonisering og imperialism?
- Hva menes med kolonimakter? Gi eksempler.

Del dere inn i grupper på 2-3 og sett dere inn i en bestemt koloni. Undersøk om dere kan finne ut av følgende:

- Hvilken kolonimakt var involvert i koloniseringen?
- Hvorfor ønsket de å kolonisere dette landet?
- Hvilke endringer gjorde de?

- Hvilke konsekvenser fikk det for lokalbefolkningen?
- Hvordan oppnådde kolonien selvstendighet?
- Hvilke følger har koloniseringen hatt i ettertid?
- Kan man i dag se en tilknytning mellom tidligere koloni og kolonimakt?
- Hvordan tror du verden ville ha vært om kolonitiden aldri fant sted?

Diskuter noen av spørsmålene i klassen.

Undersøk situasjonen under kolonitiden i et valgfritt land i Sør-Amerika. Undersøk situasjonen fra ulike perspektiver (f.eks. kolonimaktens, slavenes og urbefolkningens perspektiv). Presenter dette for klassen.

- Hvordan opplevde de ulike partene kolonitiden?
- Hvilke sosiale, politiske, økonomiske og kulturelle forskjeller er det mellom partene?

Gå nærmere inn på Colombias historie etter 1900-tallet og reflekter over hvordan landet kunne ha utviklet seg hvis de ulike hendelsene ikke hadde funnet sted.

- Hvilke sosiale, politiske, økonomiske og kulturelle forskjeller og hindringer har eksistert i Colombia?
- Hvordan har krig påvirket utviklingen?

OPPGAVER

ENGELSK:

SOS Children's Villages and the Sustainable Development Goals

Divide the class into groups, maximum five in each group.

Preparation time: 40 min

Presentation time: 5-7 min

SOS Children's Villages aim to make a strong contribution for children, young people and families. This impact will bring progress toward realizing five of the Sustainable Development Goals (SDGs) and meeting the specific targets they entail. The five SDGs are:

- 1: No poverty
- 4: Quality education
- 8: Decent work and economic growth
- 10: Reduced inequalities
- 16: Peace, justice and strong institutions

Choose one of the above mentioned sustainable development goals and do research about it.

Each group will then have a 5 min presentation about the sustainable development goal they chose.

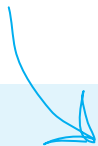
Questions that should be answered in the presentation:

1. Which sustainable development goal are you going to talk about?
2. Explain why there is a problem, and why it is a sustainable development goal.
3. How is the sustainable development goal going so far?
4. Do you think SOS Children's

Villages' work will help realize this goal by 2030? If so, why and how?

5. Is the SDG a relevant goal for Norway? Why?
6. Is the SDG a relevant goal for Colombia? Why?
7. What can you do to help reach the sustainable development goal?
8. Do you think we will be able to reach this goal by 2030? If so, why?

Here you can find relevant information about the Sustainable Development Goals in English: <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>

Five of the Sustainable Development Goals (SDGs).

COLOMBIA

KOMPETANSEMÅL

Oppgavene er relevant for følgende kompetansemål:

Samfunnsfag

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- Gjøre rede for kolonialisme og imperialism, og gi eksempler på avkolonisering.

Engelsk

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- Fordype seg i et faglig emne innenfor eget utdanningsprogram og presentere dette.
- Uttrykke seg på en nyansert og presis måte med god flyt og sammenheng, tilpasset formål og situasjon.
- Innlede, holde i gang og avslutte samtaler og diskusjoner om allmenne emner og faglige emner knyttet til eget utdanningsprogram.
- Presentere og diskutere aktuelle nyheter fra engelskspråklige kilder.

Historie

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne:

- Bruke digitale verktøy til å hente ut informasjon fra ulike medier og vurdere den kildekritisk i egne framstillinger.
- Finne og vurdere historisk materiale som kilder og bruke det i historiske framstillinger.
- Presentere sentrale trekk ved kolonialismen i et ikke-europeisk område på 1800-tallet, sett fra ulike perspektiver.
- Finne eksempler på hendelser som har formet et ikke-europeisk lands historie etter 1900-tallet, og reflektere over hvordan landet kunne utviklet seg hvis disse hendelsene ikke hadde funnet sted.

SAMMEN GIR VI
BARNA I COLOMBIA
ET TRYGT HJEM

Les mer på www.sos-barnebyer.no